

A menekültprobléma egyre kritikusabbá vált. A lengyelországi gettók reménytelen körülményei rengeteg embert készítettek arra, hogy Magyarországra próbáljon szökni, és ezerszám özönlöttek zsidók Szlovákiából is, ahol elsőként került sor a zsidóság „áttelepítésére” a berlini wannsee-i konferencia után, ahol 1942 januárjában a végleges megoldás programját elfogadták. Szlovákiából márciusban indultak el az első deportáltakkal teleszűfolt szerelvények Auschwitzba. Egyes becslések szerint 1942-ben kb. 10 000 szlovák zsidó menekült Magyarországra. Zömük magyarul beszélt, és a lengyel menekülteknél sokkal simábban illeszkedett be a magyarországi életbe; és a magyarországi zsidóság eleinte általános közönnyel szemlélte ezt a jelenséget.⁷¹ A szlovákiai menekültek közül sokakat internáltak, néhány csoportnyit túlbuzgó szélsőjobboldaliak a lengyel határ közelében fekvő Kőrösmezőre hurcoltak, és ott állítólag agyonlőtték.⁷² Ugyanez lett a sorsa sok lengyel zsidónak is, aki 1942 szeptembere után próbált beszökni Magyarországra.⁷³

A sokezernyi menekültnek nagy anyagi támogatásra és komoly jogsegélyre volt szüksége, de ez is, az is hamarosan meghaladta a menekültek ügyeit intézők lehetőségeit. A menekültek két kategóriára oszlottak. Aki- ket a hatóságok lajstromoztak vagy internáltak, voltak a „legális” menekültek, viszont sokan éltek az országban, illetőleg a fővárosban „illegálisan”, hamis keresztény papírokkal is. 1942-ben kb. 3500-an voltak a „legálisok” a fővárosban: a Columbus utcában, a Damjanich utcában, a Magdolna utcában, az Ó utcában, a Páva utcában, a Rumbach utcában és a Szabolcs utcában kényszerlakhelyeken, illetve internálótáborokban: Bácsstopolyán, Csörgön, Garanyban, Kistarcsán, Nagykanizsán és Ricsén, vagy külön táborokban: Baján, Balatonbogláron, Kalocsán és Szatmárnémetiben. Az internálótáborokban nemcsak őket tartották fogva, hanem politikaiakat is, továbbá olyan magyar és hontalan zsidókat, akik magyar állampolgárságukat nem tudták megfelelőképpen igazolni.

A „legális” zsidó menekülteknek valamivel jobb soruk volt, mint a többieknek, mert a zsidó közösség vezetése nyíltan támogathatta őket. A legtöbb internálótábor lakóit részben vagy egészben a MIPI látta el a Jointtól származó vagy az OMZSA által gyűjtött alapból. Azoknak a „legális” menekülteknek, akiket nem vittek internálótáborba, rendszeres időközönként jelentkezniük kellett a KEOKH-nál, amely a Magyarországon tartózkodó külföldiek felügyeletét látta el. 1941-ben ez a szerv kutatta föl, fogatta össze és deportáltatta azt a kb. 18 000 „idegent”, köztük sok lengyelt, akik azután Kamenyec-Podolszkijba kerültek, ahol legnagyobb részüket az SS lemészárolta (lásd a 6. fejezetet).

Nagyobb gondot okoztak az „illegális” menekültek. El kellett látni őket hamis papírokkal, amelyek azt igazolták, hogy ők árjak, magyarok

vagy l
gyen r
pontj
csátan
véért
Ennel
ja váll
Nem
lett fo
segíts
zsidó
ges tá
gyel s
lomna
szerés
ország
egyik
Buda
zött.

A
és fut
gertől
gítsül
hívta
jes gő
A
1943
da ha
rész
Szilá
port
Cion
ve jó
dó él
karol
gyar
valój
futár
szen
„Tij
talár